

JOVAN ZIVLAK

Villám

Magasabb rendű életről beszélsz nekem, kedvesem
városokról, melyeken keresztül víz csobog
és a kiválasztott nép gondtalanul sétálgat ide-oda,
tornyokról beszélsz, melyekről
zöldellő rétekre látni,
és a pinty a lombok között reszelős
ujjongással a tengerről énekel,
a tengerről, mely önnön messzeségébe vész,
fényes palástjainkat lengető szelekről,
a nevekről, melyeket ismételtünk, hogy
szemrebbenésnyi időre megnyíljon az emlékezés kapuja,
az ajtók, amelyeken sohasem mentünk át,
a boltívek ismeretlenek hangját visszhangozzák,
s mindent beborít a fűszerillat,
mely elvezet a megvilágosodáshoz.
de én itt vagyok nyelvem sivatagába zárva,
anyanyelvem reménytelen ölelésében,
lélegzetteddel szívom magamba hónaljának kipárolgását,
hallgatom ziháló keménységét,
elborít a sötétsége,
emberi testek viharába lök,
vére a kemény tarlóra emlékeztet,
amelyen fényes fenevadakat kergettem,
sója kimarja ajkaimat,
miközben ő maga bagoly módjára rejtőzik,
hogy ott fejezhesse be énekét,
ahol a szívét a villám kitépte.

Rossz vendég

hogy miként születtem,
hosszú mese. istállóban. füstölőben,
disznófarkak között. kukoricaföldön,
ahol tétlen szarka matatott és mezei
egér hunyorgott félszegen, jön-e bagoly.
a bölcsességről addigra
már majdnem mindent megírtak
mintha az ismert életbe léptem volna be
anyám rejtegette visító kicsiny szörnyetegét,
ki fogatlanul egy egész világot követelt magának.
apám letagadott. innen származnak a mesék
a szeplőtelen fogantatásról. a szökésből legendát szóttek
én igazándiból semmire sem emlékszem.
később tantermekben tolongtam.
tanárok közt, akik vesszővel
hadonásztak és szökdécseltek,
miközben egyetlen istenről énekeltek.
megtanultam, hogyan kell elosztani
és hogyan telnek meg az edények:
csakis a nagyból a kicsibe és nem másképp.
megtanultam,
hogyan kell összeadni,
hogyan átönteni és megsejtetem, hogy a féreg az almát
rágva titkos tanokra okít és elcsábítja a nebulókat.
a bor és a többi később jött. meg a csavargások.
a tenger. a víz. és a lakomák, melyeken a szám néma
maradt. vajon miért néztek rám olyan furcsán,
némelyek azt akarták tán,
hogyan nyeljem le a gombócot vagy kössek
csomót a nyelvemre, vajon minek szántak
pallérnak vagy rombolónak
énekmondónak vagy rossz vendégnek,
aki csak lármázik.
megbotlottam, míg a feloldozásra vártam
vajon nyüszítsek egy életen át,
vagy kettőben megbocsássak.

Forráskút

a származásról szóló meséket
és az egész terhet
a kételyek batyuit
az edényeket melyekben az életről és az
árnyakról szóló tudományokat őrizted
most eldobhatod. előről kezdheted a semmiből
arról a pontról hol nincsenek írásos nyomok
a betűket elsirathatod. a tudás szerint
a véged egyben a kezdeted
a világ olyan mint a kagyló
benne mindig ugyanaz a zúgás hallható
a csalárd forrás csobogását megidéző
ősi morajlás. és itt kezdődik az árulás
a hasonlóság beleömlik az emlékezetbe
felkészít arra hogy csak
összegyűjtött senki lehetsz
alig létező valaki
aki az egész után kutat
a kéz gesztusai után
a kicsinyke lény
az arcok megsokszorozója után ki azt mondja:
amit elveszel adva van
amit adsz el van véve
mit leírsz
már el van olvasva
a hallhatót nem ingathatod meg
azzal hogy összekötöd a mindenséggel mely
épp itt tesz partra ebben a szomorú álmoságban
hol cigarettát és újságot vásárolsz
és azt kérded:
vajon a felhőkből a megtépázott égboltról aláhulló
elnyűtt síró hang lenne
az a csillapíthatatlan semmi
akihez szólásért
fohászkodom.

Atya vagy fiú

*adott a disznóknak. hívta a tyúkokat.
verebekkel vitatkozott a látszatról.
nézte az elnémult kutyát
lényre tekintett. levelek zizegtek
behatárolva a messzeséget, s az égen
viharfelhők gyülekeztek. senkit nem várt
megérkezett a vihar az állatok közé az udvarba
a villám fényében
pelyvában cikázó macskák
szaladtak a tűzzel a pitvarba, nehogy kialudjon.
riadtan vette észre, hogy kezét megnyalta a villám
végigszaladt a mellkasán a szívéig
tovább lángoló végtagjaiba, majd ledöntötte
a levegő és a lélegzet által megszentelt
falakat. mindez nagyon rövid ideig tartott,
akár a könnyörületért esdeklő koldus érkezése,
akár az asztalról lesöpört gyümölcs zuhanása
felkelt a földről testét tapogatva,
s arra a beszélgetésre gondolt,
amit odalenn folytatott
semmi nem jutott eszébe,
sem a lehetséges kérdések,
sem az arc, mely előtte lebegett
afelől érdeklődve,
vajon atyának vagy fiúnak született-e,
és visszapillantva addigi életére
fejével hóna alatt igyekezett a bőrét menteni.*

Nocturne

*zöld fejeket görgetett az est
naplemente égett a halmokon
odaönn árnyak jártak
a horizont lágyan meghajolt
a kis patkány ügyetlen cincogása előtt
aki feketeszárnyú tyúkra vadászott
egy gyermek szájából
a lépcsőre némaság telepedett
friss levegőt lélegzett be, és halált lehelt ki
a senki szótlán gyermeke ő
kinek szeméből mesés fény sugárzott
halkan zokogott
irtózott a fal réseiben eltűnő patkányfarktól
mely otthona romjaira emlékeztette
hol egykoron tűz pislákol
majd angyalok énekeltek
áldott legyen a némaság
áldott legyen a szárnyalás
áldott legyen az éter
áldott legyen a faj
mely fölfalja gyökereinket*

FENYVESI OTTÓ fordításai